

**Comenius 2.1
E:BOP**

Empowerment: Burn Out-Prevention

Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet

Seminar design Module 2

MAGYARORSZÁG

*E-BOP Nemzetközi projekt
Kommunikáció és kooperáció*

Győr, 2002. November 19-21.

A Preface

A kiégés elleni prevenció hangsúlyos elemeként a kommunikáció és kooperáció erősítését tűztük ki célul. A 2. modul épít az első tréningen megtapasztaltakra: az énkép, a szakmai identitás erősítésére. A modul mottója, hogy a sikeres kommunikációhoz és kooperációhoz a résztvevőknek megfelelő ismeretekkel kell rendelkezniük. El kell sajátítaniuk olyan technikákat, amelyekkel eredményesebbek lehetnek tanári munkájukban és saját életükben. Fontos, hogy retorikai ismeretekkel rendelkezzenek a résztvevők, és prezentációs technikákat tanuljanak, amelyeket a mindennapokban is alkalmazhatnak. Magyarországon az ICT használata még nem vált gyakorlattá a mindennapi életben, ezért fontos, hogy a résztvevők megismerkedhessenek ezzel a technikával, s így a nemzetközi kooperáció is lehetővé váljon számukra (chatelés a résztvevő országok pedagógusaival).

B Aims/Targets of Module :

Célunk, hogy a résztvevők játékos és tanulságos gyakorlatok során, saját élmény alapján megtapasztalják, hogy az eredményes kommunikációt milyen mértékben gátolja az információk pontatlansága, a nyelvi kódrendszer különbözősége, a közös nyelv hiánya, a másokra való figyelem hiánya, a túlzott szubjektivitás, az egymás iránti bizalmatlanság és rámutatunk a sikertelen kommunikáció következményeire.

Célunk, hogy az ICT használatával új kommunikációs lehetőséget teremtsünk a résztvevők számára.

Célunk, hogy a tréningen a résztvevők megtapasztalják, hogy dönteni, feladatot, problémát megoldani eredményesen csak együttműködve lehet. Mind a rávezető, mind pedig az alkotó jellegű játékos gyakorlatoknál Lehetőségük nyílik új kooperatív technikák (teammunka, tandem/triden, intervizion) és a konfliktuskezelő stratégiák gyakorlására.

C Persons involved

1. Participants:

- Részvevők száma: 13 fő
- Nő
- Intézménytípus szerint
Óvoda 7 fő, Általános Iskola:4 ő, Középiskola: 2 ő
- Oktatásban eltöltött évek száma átlagosan :20 év

2. Trainers/Referents:

- Dr. Földes Zoltán – főiskolai docens, tanár, tréner - sok éves tréneri gyakorlattal
- Görcsné Muzsai Viktória – pedagógiai főmunkatárs, igazgatóhelyettes, tanár, tréner - sok éves tréneri gyakorlattal
- Jakab Lászlóné – pedagógiai főmunkatárs, tanár, tréner - sok éves tréneri gyakorlattal
- Gesztesi Péter - pedagógiai főmunkatárs, tanár, informatikus

D The seminar

1.Date/ Place/Duration:

- A tanfolyam ideje: 2002. November 19. keddtől -21.csütörtökig, november 30. szombat „Extra nap“
- Helye: Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet (Győr, Bajcsy –Zsilinszky u. 80-84.)
- Minden nap: 8.30-tól - 16.40-ig.

2.Contents:

- A kommunikációs model elemei, zavarai
- Kommunikáció és beszélgetésvezetés a pedagógiai gyakorlatban
- A kommunikáció különböző formái, új technikák megismertetése, használata
- A kooperáció különböző formái (teammunka, tandem, triden, intervizion)
- Együttműködés a szülőkkel, tanulókkal, kollégákkal

- Retorikai ismeretek
- Prezentációs technikák
- ICT használata: e-mail, internet, gyakorlása, chat-room

3. Invitation:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet Információs lapja – Hírek
- Minden résztvevőnek tájékoztató levél

4. Programme:

2. Modul

Kommunikáció és kooperáció

2002. November 19. 1. nap

8.30-10.00

Bevezetés: BO-SE teszt kitöltése

- *A II.Modul programjának bemutatása*
- *Csoportszabályok megerősítése*

1. Kommunikáció és beszélgetés a pedagógiai gyakorlatban

a) Bemelegítő gyakorlatok

- Kép - asszociációk
- Tárgyalási készség - csekkfüzet alkalmazása
- reflexiók

b) Amit a kommunikációról tudunk

- Személyközi, média és elektronikus kommunikáció
- A személyközi kommunikáció jellemzői
(kommunikáció-befogadó-üzenet-csatorna stb.)

10.15-11.45.

c) A kommunikáció folyamata, elemei

- A kommunikációs hatékonyság mint befolyásolási folyamat
- A kommunikációt indító stratégiák

- A kérdésfajták (technikai és funkcionális)
- A hatékony kommunikáció eszközei (szimbólikus, verbális, nonverbális, interaktív)
- A kommunikációt gátló/erősítő tényezők
- (nyelvi, érzelmi/ tapasztalati, kapcsolati/ környezeti)
- A kommunikátor és befogadó gyakori hibái
- A közlés/üzenet fajtái
- (véletlenszerű, személyes, instrumentális)

12.45.-14.15.

- Intervenciós aspektusok (tartalom, eljárás mód, interakciók, élmények)

Gyakorlat: Néhány példa/szituáció a beavatkozási aspektusok alkalmazása

- Kommunikációs technikák és nyelvi eszközök (12 technika és nyelvi megformálása)

Gyakorlat: szelektív-aktív hallgatás, összefoglalás, továbbkérdezés és más technikák alkalmazása szituációban

14.30-16.40.

2. Konfliktuskezelési stratégiák, ellenállás kezelése

- Egyéni konfliktusok és megoldásuk felidézése
- Thomas Hillmann féle modell bemutatása
- Viselkedési módok a kommunikációs konfliktusok megoldására (problémamegoldó-érzelmi, racionális)
- Visszajelzés és kritika

3. Kommunikáció és konfliktuskezelés - szituációs gyakorlat.

intervenciós aspektusok, kommunikációs technikák és nyelvi eszközök komplex kvázi szituációkban való alkalmazása

Szituáció variációk:

- 1.) szülői értekezlet
 - 2.) szakmai megbeszélés levezetése
 - 3.) tanulói megbeszélés levezetés
- Reflexiók

A nap zárása, napi visszajelzések kitöltése

2002. november 20. II. Nap

8.30-12.00.

Kommunikációs gyakorlatok:

- Irányítás szavak nélkül (nézz a lábad elé)
- Rajzok diktálása (egy-két irányú kommunikáció)
- Szájról szájra
- Egy kép leírása (vasutasfülkében)
- Testbeszéd
- Miért kérdezed,, hogy miért?
- Értő figyelem (visszatükrözés, aktív hallgatás)

13.00.-16.30

Kommunikációs gyakorlatok:

- Asszertivitás játékaik és élőképei
- A kommunikáció 12 gátja
- A zsiráfnyelv alkalmazásának előnyei

A nap zárása, napi visszjelzések kitöltése

2002. november 21. III. Nap

8.30-12.00

.Új kooperációs technikák bemutatása -kooperációs gyakorlatok

- Sivatagi túlélési gyakorlat (teammunka)
- Öszetört figura/ kockaépítés
- Öt pont a kanadai vadludakról
- Pedagógiai jutalmazás
- Konfliktuskezelési stratégiák
- Szituációs gyakorlatok (tandem-triden)
- Holt költők társasága (filmrészlet megtekintése, benyomások)

12.45.-14.45.

Retorikai ismeretek és prezentációs technikák

1. *Felolvasás* Ki mit jegyez meg?
Az ismeretközlés módjai
2. **Asszociációk** –prezentáció
3. Prezentáció előkészítése
 - Feladat: Egyéni, majd csoportos prezentáció eszközei (csoportonként bemutatni)
4. Fólia készítése - Vizualizálás
5. Prezentációs gyakorlat –csoportmunka

15.00-16.40

ICT technikák (elmélet és gyakorlat)

1. Az internetes médiák pedagógiai funkciói
2. az internet alkalmazásának kritikai lelemzése
3. Az internet és □ultimedia kapcsolata, Explorer és Netscape használata
4. E-mail (levelek, csatolt fájlok küldése és letöltése, digitális képek készítése és küldése)

A nap zárása, értékelő kérdőívek kitöltése

2002. November 30. Extra nap

9.00.- 12.00.

Chat-room: Chatelés a különböző országok résztvevőivel

E Learningpackage: Methods, Material

A tréningen alkalmazott módszereket a sokszínűség jellemezte. A kommunikáció és koopráció hagyományos és új útjaival is megismertettük a program résztvevőit. A változatos módszerek mellett alkalmaztuk az audivizuális eszközöket, az ICT technikát.

- A tréning jellemzője a saját élményű megtapasztalás és gyakorlás volt. A röved elméleti ismertetés vagy megelőzte a gyakorlat vagy azt követte.
- A leggyakrabban alkalmazott módszerek között szerepelt a beszélgetés, egyéni megnyilatkozás, a különböző szituációk, a szerepjáték. Ehhez biztosítottuk a nyugodt, felszabadult légkört.
- Használtuk még az egyéni, a páros, a kiscsoportokban való dolgozást, amit mindig követett egy prezentáció az egész csoport előtt. Majd megosztás során mindenki elmondhatta véleményét a feladattal, saját érzéseivel kapcsolatban. Természetesen semmi nem volt kötelező és passzolhatott bárki, ha úgy érezte ebben ő most nem kíván részt venni.
- A kooperáció kifejezésére alkalmaztuk a mozgás, a zene, a színek, a rajzolás kifejező erejét. A prezentációs technikák megismerésvel új fajta kommunikációs lehetőség birtokába juthattak a résztvevők, amelyeket alkalmazhatnak a munkájuk során. A levetített filmrészlet hozzájárult a kommunikációs helyzetek egy másfajta megismeréséhez.
- Az ICT használata újfajta együttműködési , kommunikációs lehetőséget biztosított a pedagógusoknak. Kitágult a világ számukra, nemcsak hazai, de nemzetközi tapasztalatokra is módot kaptak.
- A résztvevők az első modul alkalmával kapott mappát tovább bővíthették, amelyben összegyűjthették a tréningeken kapott anyagokat. A borítékban újra beletehették a tréninggel kapcsolatos elvárásaikat. A modul végén ezt a listát végig néztük, hogy teljesültek-e a leírt elvárások.

F Qualitative Evaluation

1. Qualitative methods:

- Napi visszajelző lap,
- a modul végén értékelő kérdőív

1. Results:

- Napi visszatekintés szöveges értékelése
Az alábbi területeken fogalmazták meg gondolataikat a résztvevők:

- Ma azt éreztem, hogy...
- Amit ma tanárként elsajátítottam az hogy..
- Amit magamról megtanultam, az az hogy...
- A nap leghasznosabb szakasza..
- Egyéb megjegyzések..

E- BOP II. Modul tréning

„ Napi visszatekintés ” adatlapjainak szöveges értékelése

Ma azt éreztem, hogy..

A tréning résztvevői örömmel, várakozással tekintettek a nap elé, tartalmas információban gazdag, kellemes napot zártak, jól érezték magukat.

- Jól kezdődik a nap, jó napom lesz
- Újra jó itt lenni
- Hamarabb eltelt az idő, jól vagyok
- Kapcsolataim lazultak
- Sok jó információ, gazdagodtam a kommunikáció terén
- Nehéz volt búcsút venni Zoltántól, sok jó információ

Amit ma tanárként/vezetőként elsajátítottam...

A résztvevők különösen hasznosnak találták, a konfliktuskezelést és az asszertív magatartással kapcsolatos saját élményű gyakorlatokat. Az internetes ismeretekkel való ismerkedést különösen jónak aktuálisnak vélték.

- Megtanultam a konfliktushelyzetek feloldását
- Fontos az egymásra figyelés
- Aktuális és fontos az internet használat
- Szubmisszív és az agresszív magatartásformák
- Asszertív magatartás alkalmazásának gyakorlása
- Én üzenetek

Amit ma magamról megtanultam...

A résztvevők megtanulták az együttműködés, a pozitív megerősítés az önismeret, a pozitív szemlélet fontosságát, tudatosítását amely a nap folyamán különösen hasznos volt .

- Fontos az együttműködés
- Hiányosságaim vannak az internetes ismeretek terén
- Pozitív megerősítés fontossága
- Képes vagyok a számítógépet használni
- Leírták nekem a többiek- pozitív megerősítés
- Eredményes egymásra figyelés
- Kommunikáció terén van mit tanulnom, ha jól akarom érezni magam
- Önvizsgálat és a tudásvágy fontossága

A nap leghasznosabb szakasza...

A tréning résztvevői kiemelték a saját élményű gyakorlatok, a pozitív megerősítés és az internetes ismeretek hasznosságát.

- Pozitív megerősítés
- Kommunikációs blokk
- Internetes ismeretek
- Szituációs gyakorlatok, szerepjátékok és elemzésük, asszertív magatartás
- Az egész tréning

Egyéb megjegyzések.

- Jó lett volna több gyakorlás a számítógépen
- Földes Zoltán tréner szuper

Összesítés:

A napi visszajelzésekből kitűnik, hogy a tréning során megvalósultak a II. modul tervezésénél megfogalmazott célok.

Különösen a tréning jelleg- a saját élményű gyakorlatok- az internet használat és az ehhez kapcsolódó kapcsolatfelvétel a projektben együttműködő országok részt vevőivel - adtak sikerélményt és további motivációt a résztvevőknek.

A résztvevők egymással való kapcsolata, a tréning hangulata oldott, és bizalomteljes volt. A résztvevők megfogalmazták, hogy szeretnék a kapcsolatot tréningen kívül is ápolni.

E-BOP-II. Modul
ÉRTÉKELŐ KÉRDŐÍV szöveges értékelése

Ami tetszett...

- Dr. Földes Zoltán foglalkozásai
- Görcsné M. Viktória összeszedett előadása
- Családias hangulat
- A szervezők nyári üdvözetének közös elismerése
- A jó közösség, baráti hangulat

Ami nem tetszett...

- Utolsó foglalkozás

További észrevételek, kívánságok stb..

- merev időbeosztáson való változtatás
- tréningen kívüli találkozás

A résztvevők megfogalmazták, hogy kellemesen, felszabadultan érezték magukat. A nap végére kellemesen elfáradtak, de várták a a program folytatását.

Különösen hasznosnak találták az internettel való ismerkedés lehetőségét, a konfliktus helyzetek feloldásának lehetőségének elsajátítását, az asszertív magatartás alkalmazásának gyakorlását.

Megfogalmazták, hogy a program különösen sokat nyújtott önmaguk és mások megismerésében és elfogadásában .

Néhány gondolat a napi visszajelzésekből:

“ jól kezdődött ez a nap”, “ hiányosságaim vannak a számítógépes ismeretekből”
“Pozítív megerősítést kaptam”, “én üzenetek-milyen fontosak”, “asszertív kommunikáció nem könnyű- de csak így érdemes” , “ igen jó volt a szituációs gyakorlatok és szerepjátékok”, “jobban figyeljek a nyuszi viselkedésre ” , még mindig van mit tanulnom, és lesz is”, jól éreztem magam”

G Evaluation of the Seminar *(done by the UNI Salzburg)*

Értékelő kérdőívek szöveges összesítése:

A résztvevők jónak ítélték meg a tanfolyam szervezését, lebonyolítását. Elégedettek voltak az előadók kiválasztásával.

A tanfolyamon hangulatuk, közérzetük jó, kellemes. Az előadók szakmai és módszertani kompetenciáját, a tartalom érthetőségét szintén nagyon magasnak ítélték meg.

A célokat megismerték és megvalósultnak tartották.

Úgy vélik, hogy a képzés tartalma nemcsak a pedagógiai gyakorlatban, hanem a személyes fejlődéshez is segíti őket.

Az átadott szakmai anyagokat, elegendőnek és használhatónak tartották, a media technikák alkalmazását jónak ítélték meg.

A képzést tanulósnak, változatosnak, tartalmasnak, jól struktúrálnak találták. Úgy érzik, hogy érdemes volt részt venni. Az elmélet és a gyakorlat arányát megfelelőnek találták, és úgy érzik, hogy megfelelő követelményeket állított a résztvevők felé.

A képzés jól épített a meglévő ismeretekre, megfelelő követelményeket állított a résztvevők elé.

A résztvevők úgy látják, hogy a kitűzött célok megvalósultak.

A tanfolyam előadói megfelelő kompetenciával rendelkeztek, kellő mértékben rugalmasan reagáltak a tanfolyam hallgatóinak igényeire

Összeségében a továbbképzést nagyon jónak találták.

Néhány észrevétel a hallgatók megjegyzéseiből:

Ami tetszett:

- "családias légkör, jó előadók"
- "Jó volt itt lenni"
- "Földes Zoltán prezentációi"
- "Egymás megismerése"
- "Minden"
- "A szervezés az előadók, a változatosság"
- "Emberközpontúság, változatosság"
- "A szervezők nyári üdvözlétének közös elismerése"

Ami nem tetszett:

- "Az utolsó foglalkozás, kár hogy lerövidült"

További észrevételek, kívánságok:

- "Változtatni a merev időbeosztáson"
- "Folytassuk!"

Az értékelés ismeretében elmondhatjuk, hogy a második modul a tervezett célokat elérte. A hallgatók elégedettsége és észrevételeik jelzik, hogy nem csupán szakmailag gazdagodtak a program során.